

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/141/2021
Identifikačné číslo spisu:	8118215755
Dátum vydania rozhodnutia:	20.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8118215755.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S.. Y. K., narodeného XX. Z. XXXX, bývajúceho v Y., L. č. XX, 2/ Y. J. K., narodenej XX. T. XXXX, Y., L. č. XX a 3/ H. K., narodenej X. D. XXXX, Y., R. V. č. XX, zastúpených Masnyk Legal s.r.o., so sídlom v Košiciach na Ťahanovských riadkoch č. 25, proti žalovanému S.. S. T., narodenému XX. J. XXXX, Y., L. č. XX, zastúpenému Mgr. Marcelom Kandrikom, advokátom, so sídlom v Prešove, Sládkovičova 8, o určenie spoluvlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/47/2018, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2020 sp. zn. 7Co/31/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len odvolací súd) rozsudkom z 30. novembra 2020 sp. zn. 7Co/31/2020, potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej aj súd prvej inštancie alebo okresný súd) z 27. februára 2020 č. k. 16 C /47/2018 - 251 a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Ďalej zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Prešov zo 4. októbra 2018 sp. zn. 7C/40/2018.

Výkonaným dokazovaním mal za preukázané, ako vyplynulo z dohody z roku 1993 o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva medzi D. K. (právnym predchodcom žalobcov) a R. T., rod. K. (právnou predchodkyňou žalovaného), že účastníci dohody po jej podpísaní nebudú mať voči sebe žiadne ďalšie nároky z titulu zaniknutého spoluvlastníctva a rozdelenia nehnuteľnosti. V dohode boli predmetom reálneho rozdelenia zastavané plochy, rodinný dom a záhrady, k čomu aj reálne došlo. Bolo nesporným, že v tejto dohode nebola uvedená pivnica ani studňa. Pivnica a studňa nebola spomenutá ani v darovacej zmluve zo 17. novembra 1999 uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcov a žalobcami, čo taktiež odôvodňuje záver o tom, že nehnuteľnosť bola reálne rozdelená už dohodou z roku

1993 tak, že čo sa nachádza na tej ktorej strane (polovici, časti) pozemku patrí tomu, komu k tej ktorej strane (polovici, časti) svedčí vlastnícke právo. Vzhľadom na uvedené bola preto argumentácia žalobcov s poukazom na § 139 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka týkajúca sa hospodárenia so spoločnou vecou nenáležitá, keďže spoluvlastníctvo k pivnici, resp. studni nebolo určené a žalobcom nesvedčilo.

1.2. Okresný súd uviedol, že zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nebol na daný spor aplikovateľný, keďže v danom prípade nešlo o klasický bytový dom, ale o rodinný dom, síce s jedným súpisným číslom, avšak technicky ide o dva rodinné domy stavebne oddelené, dokonca zapísané na dvoch listoch vlastníctva, pričom nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcov predstavuje dve bytové jednotky a nehnuteľnosť vo vlastníctve žalovaného jednu bytovú jednotku. Bolo nesporné, že pivnica ako aj studňa boli spoločne užívané jednak právnymi predchodcami strán sporu a neskôr aj samotnými stranami sporu. Užívacie právo teda spochybňované nebolo, a to či už k pivnici, kde mali žalobcovia uložené svoje veci alebo k studni, z ktorej bola voda pôvodne čerpaná pre potreby rekonštrukcie domov a neskôr pre bežnú spotrebu. Pivnica sa nachádza len pod rodinným domom žalovaného, čo strany sporu ani nerozporovali a súd sa o tejto skutočnosti presvedčil fyzicky počas vykonania obhliadky na mieste samom za prítomnosti strán sporu a ich právnych zástupcov. Žalovaný umožňoval žalobcom vstup do pivnice napriek tomu, že vstup do pivnice je možný len z parcely, ktorá vlastníckym právom patrí žalovanému. Okresný súd ustálil, že pivnica nie je príslušenstvom k rodinnému domu žalovaného, ktorý je technicky i administratívne samostatným rodinným domom, teda vecou spôsobilou byť predmetom samostatného vlastníckeho prevodu, ale je súčasťou hlavnej veci v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ako súčasť hlavnej veci bola pivnica vlastnícky prevedená najskôr na právneho predchodcu žalovaného a neskôr ďalším prevodom na samotného žalovaného bez ohľadu na to, že v dohode o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z roku 1993 nebola výslovne uvedená. Táto pivnica teda nepredstavuje samostatný predmet prevodu pri vlastníckom práve, keďže ide o súčasť tzv. hlavnej veci, t. j. rodinného domu žalovaného. Túto pivnicu teda nemožno technicky oddeliť od samotného rodinného domu žalovaného a bola v zmysle dohody z roku 1993 „pripojená“ k rodinnému domu žalovaného na čom nič nemenil fakt, že právní predchodcovia žalovaného, resp. žalovaný umožnil žalobcom pivnicu užívať. To, že sa v pivnici nachádza vodovodná prípojka pre obidva domy samo o sebe nezakladá spoluvlastnícke právo k tejto pivnici.

1.3. Okresný súd uzavrel, že studňa sa nachádza na parcele vlastníckym právom patriacej žalovanému. Rovnako bolo skutočnosťou, že žalobca 1/ si z tejto studne na svoj pozemok vytvoril prípojku v podobe malej šachty. Bolo preto potrebné ustáliť, v akom právnom režime je potrebné na studňu nahliadať. Do úvahy znovu prichádzali dve možnosti, a to, že studňa je súčasťou hlavnej veci (pozemku žalovaného) alebo je príslušenstvom hlavnej veci (pozemku žalovaného), teda môže byť od hlavnej veci oddelená. Predmetná studňa je výsledkom ľudskej činnosti, pričom bolo zrejmé, že kamene sa po obvode predmetnej studne nenaukladali sami osebe, ale do tohto tvaru ich dostala práve ľudská činnosť. Na druhej strane táto studňa tvorí súčasť pozemku podľa jej povahy (naukladané kamene) a nemôže byť oddelená bez toho, že by sa tým hlavná vec znehodnotila. Ani studňa však nebola zmienená v dohode z roku 1993, pričom žalovaný deklaroval umožnenie čerpania vody z tejto studne žalobcom, čo napokon nespochybnil ani samotní žalobcovia. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj argumentáciou žalobcov vo vzťahu k tomu, že nepretržitým užívaním studne a pivnice vydržali reálnym výkonom práva právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Z uvedeného vyvodil, že navzájom právne koliduje žaloba žalobcov o určenie spoluvlastníckeho práva vo vzťahu k vydržaniu vecného bremena reálnym výkonom práva, keďže vecné bremeno sa k nehnuteľnosti zriaďuje v prospech nevlastníka, pričom žalobcovia o sebe tvrdili, že sú spoluvlastníkmi pivnice a studne.

1.4. Odvolací súd mal za to, že v spore, s výnimkou záveru, podľa ktorého studňa tvorí súčasť pozemku, okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

1.5. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku poukázal na skutočnosť, podľa ktorej právnym titulom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva právnych predchodcov žalobcov a žalovaného bola dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva uzatvorená 18. októbra 1993. Predmetom tejto dohody boli bez akýchkoľvek pochybností nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX ako parcela č. XXXX s rodinným domom č. súp. XXXX a parcela č. XXXX. Vychádzajúc z

prejavenej vôle účastníkov dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva predmetom vyporiadania neboli len pozemky, ale aj rodinný dom. D. K., právnenému predchodcovi žalobcov, pripadla do výlučného vlastníctva časť rodinného domu postavená na parcele č. XXXX/X a právnej predchodkyňi žalovaného R. T. druhá časť rodinného domu stojaca na parcele č. XXXX/X, a to v súlade s geometrickým plánom na rozdelenie spoluvlastníctva, č. zákazky XXX/XX (č. l. 21 spisu). Zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva došlo k zániku pôvodného podielového spoluvlastníctva k stavbe rodinného domu a vzniku dvoch samostatných vecí v právnom zmysle slova s rozdielnym vlastníckym režimom. Rodinný dom bol rozdelený vertikálne a každému z pôvodných podielových spoluvlastníkov pripadla konkrétna časť rodinného domu stojaca na geometrickým plánom presne špecifikovaných novovytvorených parcelách. Pivnica tvoriaca predmet sporu sa nachádza v podzemnom podlaží tej časti rodinného domu, ktorá pripadla do výlučného vlastníctva právnej predchodkyne žalovaného. Pivnica nachádzajúca sa v priestoroch tej časti rodinného domu, ktorý na základe uzatvorenej dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva pripadol do výlučného vlastníctva právnej predchodkyne žalovaného, tvorí súčasť takto novovytvorenej hlavnej veci a ako taká prešla na nového nadobúdateľa hlavnej veci, ktorým bola právna predchodkyňa žalovaného, aj keď táto súčasť nebola výslovne uvedená v dohode o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Súčasť veci nie je spôsobilým predmetom samostatných dohôd ani občianskoprávneho vzťahu. Je vždy vo vlastníctve vlastníka veci hlavnej.

1.6. Rovnako je vylúčené nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním k pivnici tvoriacej súčasť rodinného domu. Vydržanie právne upravené v § 134 Občianskeho zákonníka patrí k všeobecným originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva a pojmovo predstavuje nadobudnutie vlastníckeho práva dlhodobou držbou oprávnenou osobou, ktorá nie je vlastníkom. Predmetom vydržania môže byť hnutelná aj nehnuteľná vec, ktorá je individuálne určená. Týmto predmetom nemôže byť súčasť veci, ktorá vždy zdieľa režim veci hlavnej, a preto nemôže byť spôsobilým predmetom občianskoprávneho vzťahu.

1.7. Odvolací súd považoval za správny záver súdu o nemožnosti aplikácie ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov na prejednávany spor, s poukazom na § 1 ods. 2 tohto právneho predpisu, podľa ktorého tento zákon sa nevzťahuje na byty osobitného určenia, okrem bytov stavebne určených na bývanie ťažko telesne postihnutej osoby, najmä bezbariérový byt, byty v domoch osobitného určenia, byty v domoch určených podľa schváleného územného plánu na asanáciu a na predaj bytov v rodinných domoch, ktoré majú len jeden byt. Rodinný dom, ku ktorému je ako výlučný vlastník zapísaný žalovaný a ktorý nadobudla jeho právna predchodkyňa R. T.Á. na základe dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva má len jeden byt, v dôsledku čoho na túto nehnuteľnosť nebolo možné aplikovať ustanovenia zákona č. 182/1993 Z. z.

1.8 Odvolací súd ďalej uviedol, že studňa tvorí príslušenstvo veci hlavnej. Príslušenstvom veci v zmysle § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené na to, aby sa s hlavnou vecou trvale užívali. Z tejto zákonnej definície príslušenstva veci vyplýva, že vec považovaná za príslušenstvo, musí byť vecou v právnom zmysle, a preto je spôsobilá byť predmetom občianskoprávnych vzťahov. Taká vec sa mení na príslušenstvo v dôsledku prejavu vôle vlastníka hlavnej veci, ktorým ju určuje na to, aby sa trvale užívala s hlavnou vecou. Tento prejav vôle je jednostranný a vlastník ho kedykoľvek môže zmeniť, a tak dosiahnuť oddelenie hlavnej veci a príslušenstva. Trvale užívanie sa posudzuje podľa hospodárskeho účelu a vyplýva z povahy veci. Samotná povaha príslušenstva spôsobuje, že právne úkony týkajúce sa hlavnej veci sa bez ďalšieho prejavu vôle nevzťahujú aj na príslušenstvo. Na to, aby došlo k účinkom právneho úkonu týkajúceho sa hlavnej veci aj na príslušenstvo, treba predmetom tohto právneho úkonu urobiť aj príslušenstvo. Ak k tomu nedôjde, nemožno vychádzať z toho, že právnym úkonom došlo aj k prevodu vlastníctva k príslušenstvu.

1.9. Podľa okolností veci môže byť studňa samostatnou vecou, stavbou v zmysle občianskeho práva, alebo súčasťou pozemku. Ak má byť studňa samostatnou vecou a predmetom právnych vzťahov, potom nestačí jej užitočnosť, t. j., že slúži potrebám ľudí, ale musí ísť aj o hmotný predmet. Pre studňu, ak má byť samostatnou vecou v zmysle § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka, musí platiť to, čo pre ostatné hmotné predmety, teda že je materiálnej povahy a že je oddelená od ostatných vecí. Studňa je teda stavbou, a preto samostatnou vecou v zmysle občianskoprávnom bez ohľadu na poňatie vodohospodárske, ak je výsledkom ľudskej stavebnej činnosti, ktorou bola vytvorená určitá, prevažne

podzemná konštrukcia, ktorá v smere dovnútra ohraničuje priestor, ktorý má byť sčasti zaplnený vodou a sčasti slúžiť jej čerpaniu. Ak nemá studňa žiadnu konštrukciu, nejde o samostatnú vec, ale o súčasť pozemku.

1.10. V predmetnom spore, studňa podľa pripojenej fotodokumentácie nemala charakter jednoduchého nespracovaného vrtu nijako nevymedzeného proti okoliu, ale išlo o výsledok tvorivej ľudskej činnosti vzniknutý vyhlbením studne a následným vymedzením jej vnútorného priestoru kamenným obložením, slúžiacim na to, aby sa tento priestor mohol naplniť vodou určenou na čerpanie. Takýto spôsob stavby studní bol v minulosti bežným a často používaným. Neskôr tento spôsob bol nahradený ukladaním betónových skruží slúžiacich rovnako ako kamene na ohraničenie vnútorného priestoru studní. V súvislosti s uvedeným poukázal odvolací súd na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. augusta 2012 sp. zn. 6Cdo/18/2011, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky poukázal na to, že aj studňu vytvorenú z betónových skruží treba považovať v zmysle § 121 Občianskeho zákonníka za príslušenstvo veci, ktorá má charakter veci nehnuteľnej. Napriek uvedenému, záver, podľa ktorého studňa tvorí príslušenstvo veci hlavnej, nebol podľa odvolacieho súdu okolnosťou svedčiacou v prospech žalobcov.

1.11. V dohode o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, uzatvorenej medzi právnickými predchodcami strán sporu, D. K. a R. T. presne vymedzili, čo bude tvoriť predmet tejto dohody. Táto dohoda sa vzťahovala len na pozemky a rodinný dom, pričom v dohode sa nenachádza žiadna zmienka o akomkoľvek príslušenstve nehnuteľnosti tvoriacich predmet dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Bolo teda nepochybné, že právni predchodcovia žalobcov nemienili urobiť studňu predmetom zrušenia a vyporiadania ich podielového spoluvlastníctva. Z takto jednoznačne prejavenej vôle nemožno prijať iný záver než ten, že studňa naďalej zostala v podielovom spoluvlastníctve právnych predchodcov žalobcov a žalovaného.

1.12. Právny predchodca žalobcov zmluvou uzatvorenou 17. novembra 1999 daroval svoje nehnuteľnosti žalobcom, pričom v tejto zmluve je ako príslušenstvo uvedené len opltenie a trvalé porasty. Studňa ako príslušenstvo sa ani v tomto právnom úkone vôbec nespomína. Žalobcovia tak ani na základe tohto právneho úkonu nemohli nadobudnúť presvedčenie o tom, že predmetom darovacej zmluvy bola i studňa v tomto právnom úkone vôbec neuvedená.

Právni predchodcovia strán sporu i po uzavretí dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva a na ňu nadväzujúcich ďalších právnych úkonov so žalobcami a žalovaným i naďalej zostali podielovými spoluvlastníkmi studne. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcov o vydržaní vlastníckeho práva, odvolací súd uviedol, že dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva uzavretá 18. októbra 1993 medzi právnickými predchodcami strán sporu a ani následne na to uzatvorená darovacia zmluva medzi právnym predchodcom žalobcov a žalobcami 17. novembra 1999 nepredstavujú právne tituly, ktoré mohli u žalobcov vyvolať presvedčenie, že okrem nehnuteľnosti v nich uvedených mohli nadobudnúť i vlastnícke, resp. spoluvlastnícke právo k studni ako príslušenstvu veci, ktorá sa ani v jednom z vyššie uvedených právnych úkonov vôbec neuvádza.

2. Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ až 3/, keď dôvody prípustnosti videli v porušení práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) a v nesprávnom právnom posúdení (§ 421 CSP). Vytýkali odvolaciemu súdu, že sa rovnako ako súd prvej inštancie nevyporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami a odôvodnenie napadnutého rozsudku nespĺňa požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia a tiež, že odvolací súd nenariadil na riadne vykonanie dokazovania pojednávajúce. Namietali, že súdy mali aplikovať ustanovenia zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, nakoľko v danom konkrétnom prípade uzatvorením dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva vznikli dve samostatné bytové jednotky, príslušenstvom ktorých je pivnica, nachádzajúca sa mimo týchto bytových jednotiek. Mali za to, že je zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nevyhnutné právne posúdenie otázky, či je v danom prípade pivnica súčasťou veci alebo je príslušenstvom všetkých bytových jednotiek v stavbe, a to napriek tomu, že v danom prípade nebola ako príslušenstvo vymedzená v dohode o rozdelení nehnuteľnosti z roku 1993. Odvolací súd konštatoval, že v danom prípade studňa nie je súčasťou pozemku vo vlastníctve žalovaného, na druhej strane však vlastnícke právo k studni žalobcom nepriznal. Preto podľa názoru žalobcov je v tejto časti výrok rozsudku v rozpore s jeho odôvodnením. Žiadali preto rozsudok krajského ako i okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho navrhol ako nedôvodné odmietnuť, keď dovolacie dôvody uvedené žalovnými podľa jeho názoru nespĺňajú podmienky pre dovolací prieskum. Súčasne žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobcovia 1/ až 3/ vo svojom vyjadrení na vyjadrenie žalovaného k dovolaniu zotrvali na svojich záveroch a rozporovali námietky žalovného.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Žalobcovia 1/ až 3/ (ďalej aj dovolatelia, žalobcovia) vyvodzovali prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Dovolací súd skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní procesným postupom odvolacieho súdu došlo k zásahu do ich práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred

ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10.2. Žalobcovia v prvom rade namietali, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces postupom odvolacieho súdu, ktorý vo veci nenariadil pojednávanie.

10.3. Dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie).

10.4. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. Keďže v danom prípade sa odvolací súd stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania v danej veci nevyžadoval dôležitý verejný záujem (existencia dôležitého verejného záujmu je dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov sporových strán mohla byť významná i pre iné subjekty, o ktorý prípad v preskúmvanej veci nešlo), rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania bolo postupom, ktorý bol v súlade so zákonom. Pokiaľ sa dovolatelia domnievali, že v danom spore mal odvolací súd nariadiť pojednávanie, dovolací súd uvádza, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu (§ 385 ods. 1 CSP) nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces (porovnaj IV. ÚS 362/09). Námetka dovolateľov, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP, je preto neopodstatnená.

10.5. Pokiaľ dovolatelia súčasne v súvislosti s § 420 písm. f/ CSP namietali aj neúplne a nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

10.6. Žalobcovia v súvislosti s § 420 písm. f/ CSP ďalej namietali nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižšej inštancie spočívajúce najmä v absencii zdôvodnenia nevykonania nimi navrhovaných dôkazov.

10.7. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania dovolací súd dáva do pozornosti, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

10.8. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom

práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

10.9. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľov, že súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnili. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. V prejednávanej veci sa odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami, a to aj otázkou nevykonania dôkazov. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. Nedôvodnou je preto i námietka dovolateľov, že odvolací súd konštatoval, že v danom prípade studňa nie je súčasťou pozemku vo vlastníctve žalovaného na druhej strane, však vlastnícke právo k studni žalobcom nepriznáva a preto podľa názoru žalobcov je v tejto časti výrok rozsudku v rozpore s jeho odôvodnením, nakoľko vo výroku odvolací súd potvrdil zamietajúci výrok súdu prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia podal svoj právny názor, keď uviedol, že studňa zostáva v podielovom spoluvlastníctve, súčasne s tým, že na procesnej neúspešnosti strán sporu tento právny záver odvolacieho súdu nič nemení.

10.10. Žalobcovia tak neopodstatnene namietali existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10.11. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

11. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

12. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali ako uviedli z ustanovenia § 421 CSP.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13.1. Právny posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

13.2. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

14. Z obsahu dovolania žalobcov vyplýva, že namietajú nesprávnosť právnych záverov, pričom okrem spochybnenia zákonnosti rozhodnutí súdov nižšej inštancie, neformulujú právnu otázku relevantnú k dovolaciemu prieskumu, ktorá má všeobecný význam a napomáha k ustáleniu rozhodovacej činnosti. Sami prípustnosť dovolania odôvodnili bez konkrétneho vymedzenia obsahu § 421 ods. 1 CSP, uviedli len „nesprávne právne posúdenie (dôvod prípustnosti podľa § 421 v spojitosti k § 432 Civilného sporového poriadku)“.

14.1. Dovolací súd konštantne uvádza, že obsah § 421 ods. 1 CSP v sebe zahŕňa povinnosť dovolateľa konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia dovolacieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Druhý dôvod prípustnosti dovolania (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) predpokladá, že právnu otázku, rozhodujúcu pre rozhodnutie vo veci samej a nastolenú dovolateľom v dovolaní (t. j. právne posúdenie odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí), dovolací súd dosiaľ neriešil (neposudzoval), takže sa vo vzťahu k nej ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu, a je tu daná potreba, aby ju ako najvyššia súdna autorita vyriešil.

Právna úprava dovolania v Civilnom sporovom poriadku, ktorým sa sleduje nielen náprava nesprávností v konkrétnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky, sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu a má za cieľ dosiahnuť jednotu v rozhodovaní dovolacích senátov (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

14.2. Pokiaľ žalobcovia uvádzajú :“... že je zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nevyhnutné právne posúdenie otázky, či je v danom prípade pivnica súčasťou veci alebo je príslušenstvom všetkých bytových jednotiek v stavbe, a to napriek tomu, že v danom prípade nebola ako príslušenstvo vymedzená v dohode o rozdelení nehnuteľnosti z roku 1993“, je zrejmé, že sa domáhajú ďalšieho „odvolacieho „ prieskumu, neformulujú však svoj právny záver v súlade s požiadavkou vymedzenou v § 432 ods. 2 CSP. Z toho vyplýva, že posúdenie otázky, ako ju formulujú dovolatelia, ktorí sami uvádzajú, či v danom prípade je pivnica súčasťou veci alebo príslušenstvom, je natoľko individuálne, že vo vzťahu k nej sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, a preto táto otázka nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

15. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že je nevyhnutné odmietnuť podané dovolanie aj podľa § 447 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

17. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.